

«Det livssyns åpne samfunn» - Høringsuttalelse fra Kristiansand kirkelige fellesråd 27.08.2013.

Kristiansand kirkelige fellesråd viser til Kulturdepartementets høringsbrev av 11.februar 2013 der vi inviteres til å komme med synspunkter på utredningen NOU 2013: Det livssyns åpne samfunn.

Innledning:

Kristiansand kirkelige fellesråd er grunnleggende positiv til utredningens ønske om en helhetlig vurdering av tro- og livssynspolitikken i Norge. Grunnlovsendringen i 2012 om Den norske kirke aktualiserer behovet for en bred gjennomgang av rammebetingelsene for tros- og livssynsutøvelse. De åtte prinsippene for en helhetlig tros- og livssynspolitikk peker på grunnleggende verdier og hensyn som vi i hovedsak kan gi vår tilslutning til.

Kristiansand kirkelige fellesråd vil presisere viktigheten av å bevare folkekirken. Den norske kirke er til stede i menneskers liv i glede og sorg, i forbindelse med dåp, konfirmasjon, vielse og gravferd. Gjennom disse seremoniene møter vi mennesker og kan bety noe for folk flest ved viktige markeringer i livet.

Aktivt støttende tros- og livssynspolitikk.

Fellesrådet er glad for at livssynsnøytralitet er forlatt som ideal i offentlig politikk når det gjelder tro og livssyn, og at det som fremheves er åpenhet og aksept for tro og livssyn som en integrert del av menneskers liv.

I prinsipp 4 understrekes det at det skal legges til rette for alle borgeres tros- og livssynspraksis. Fellesrådet mener det er viktig at likebehandling ikke fører til at praksis og tradisjoner med tilknytning til Den norske kirke blir begrenset eller redusert. Ønsket om likebehandling av ulike tros- og livssyn bør tilrettelegges for økt tros- og livssynsnærvær på ulike samfunnsområder framfor å innskrenke eksisterende ordninger knyttet til Den norske kirke.

Kirkebygg.

Kirkebyggene er særegne for Den norske kirke. Vi har mange kirkebygg som med sin alder og spesielle arkitektur er viktige i et kulturhistorisk perspektiv. De er mer enn forsamlingslokaler og representerer store verdier i lokalsamfunnet. Kirkebyggene er kostnadskreven å sikre og vedlikeholde. Det er derfor nødvendig at stat og kommune tar et særskilt ansvar for denne viktige kulturarven.

Tros og livssynstjeneste i offentlige institusjoner. Kap. 15

Fellesrådet ønsker her å presisere viktigheten av at tro og livssyn er en viktig del av menneskers liv, og da spesielt i sårbare situasjoner i livet. Det er viktig at den ordningen som er i dag med sykehusprester og fengselsprester kan fortsette og at deltagelse fra andre tros- og livssynssamfunn kommer som et supplement og ikke en erstatning for gjeldende ordning.

Vigselsmyndighet. Kap. 17

Ekteskapsinngåelse er en offentligrettslig handling med viktige sivilrettslige konsekvenser i menneskers liv. Samtidig er vielser for mange sterkt knyttet til deres tros- og livssynsmessige tilhørighet. I dag kan mennesker velge vielse knyttet til deres trossamfunn eller borgerlig vigsel. Kirkelig vigsel har lange tradisjoner i samfunnet vårt. På nåværende tidspunkt er det lite ønskelig å avvike dagens ordning med vigsel i regi av tros- og livssynssamfunn i tillegg til sivil ekteskapsinngåelse. Fellesrådet ønsker å beholde vielser i kirken med samme praksis som tidligere. Utvalgets syn ser ut til å bryte med utvalgets premisser om aktivt å legge til rette for tros- og livssynspraksis ved å legge vielser over på annen myndighet.

Gravferdsforvaltning. Kap. 18

Fra gammelt av var gravferd en selvsagt del av den lokale kirkens ansvar, og kirke og kirkegård har vært sett på som en helhet. Flere utredninger i senere år har vurdert overgang til kommunalt ansvar,

men konkludert med fortsatt kirkelig ansvar for gravferdsforvaltningen. Dette ble stadfestet siste gang ved endring av Gravferdsloven i 2011.

Begravelsesbyrå og tros- og livssynssamfunn bistår de pårørende med seremonier og andre tjenester i forbindelse med dødsfall. I tillegg har vi et offentlig gravferdstilbud som sikrer gravlegging, kremasjon og drift av offentlige gravplasser. Utredningen bekrefter at Den norske kirke har utført sitt gravferdsansvar på en god måte, også overfor mennesker med annen tro og livssyn. Selv om utvalget erkjenner godt utført arbeid, ønsker de at dagens ordning ikke videreføres av prinsipielle grunner. Det fremholdes at kommunen kan betjene innbyggerne på en nøytral måte og sikre et likeverdig tilbud overfor befolkningen. Utvalget beskriver i liten grad hva den nye ordningen skal innebære. De er mer opptatt av hvilken instans som utfører arbeidet enn av det faktiske innholdet i arbeidet. Flere brukerundersøkelser viser stor tilfredshet med kirkens håndtering av gravferdsansvaret.

Tilrettelegging av gravplasser for muslimer ble foretatt første gang i 1973. Siden den gang har det skjedd en gradvis utvikling der gravplasser har vært arena for økende mangfold når det gjelder ritualer og ulike former for deltagelse fra pårørende og nye markeringer. Det har vært lite konflikter knyttet til dette arbeidet.

Gravferdsloven av 2011 viste en tverrpolitisk enighet om at Den norske kirke kan ivareta dette samfunnsoppdraget på vegne av befolkningen. Utredningen ser ut til å mene at det er en kollisjon mellom likebehandling av livssyn og samfunnsoppgaver lagt til Den norske kirke.

Dialogen som skjer i forbindelse med gravferd er et godt eksempel på en fremtidsrettet måte å leve sammen på i det livssynsmangfoldet som utvikler seg.

Den norske kirkes livssynsmessige tilhørighet har bidratt til forståelse for ønsker og behov hos mennesker med et annet livssynsmessig ståsted. Tilliten som etableres er ikke basert på nøytralitet, men på en innsikt i at gravferden berører de mest eksistensielle sidene av livet for oss alle.

For fellesrådet er det viktig å beholde gravferdsforvaltningen. 75,8 % av befolkningen tilhører Den norske kirke, og det vil være feil dersom kirken selv skal rokke med en godt fungerende ordning.

Kristiansand kirkelige fellesråd ønsker at gravferdsansvaret skal forbli i Den norske kirke.

Kirkelige valg, kap. 11:

Valg til menighetsråd og bispedømmeråd i Den norske kirke ble ved stortingsvalget i 2009 og ved lokalvalgene i 2011 avholdt samtidig med de politiske valg i Norge. Denne ordningen ga økt valgdeltagelse ved kirkelige valg. Utvalget fraråder i høringsdokumentet videre valg knyttet til tros- og livssynssamfunn samtidig med offentlige valg. Fellesrådet ønsker å beholde kirkevalg samtidig med offentlige valg. Hovedgrunnen, slik vi ser det, er vår store oppslutning som folkekirke.

Fremtidig finansiering av Den norske kirke.

Utvalget som har arbeidet med denne saken har skrevet et eget tillegg om en fremtidig tros- og livssynspolitik som går ut over forutsetningene i kirkeforliket. Her beskrives en mer grunnleggende endring av forholdet mellom stat og kirke slik at Den norske kirkes rettslige og økonomiske regulering gjennom kirkeloven erstattes med generelle ordninger som er felles for alle tros og livssynssamfunn.

Fellesrådet ønsker å understreke viktigheten av at Den norske kirke fortsetter å ha en særstilling som Norges folkekirke. Ved en mulig fremtidig endring vil det være avgjørende at det tas hensyn til Den norske kirkes landsdekkende oppgaver og forvaltning av kulturarv og kulturminner.

Jannicke Greipsland
Konst. kirkesjef

